

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Економіки підприємства та організації підприємницької діяльності
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри
Семенова В.Г.

_____
(підпис)
“   ”
_____ 2019 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Економіка та стратегія розвитку підприємства»
(назва магістерської програми)

на тему: **«Підвищення ефективності використання оборотного капіталу підприємства (на прикладі ОК «Граніт»)»**
(назва теми)

Виконавець:

студент 2 курсу 4 групи ФЕУП

Тімкаєва Ю.К.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Кічук О.С.

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____
/підпис/

ОДЕСА – 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. Теоретичні основи ефективності використання оборотного капіталу.....	5
1.1. Економічна сутність оборотного капіталу на підприємстві.....	5
1.2. Показники ефективності використання оборотного капіталу на підприємстві.....	21
1.3. Методи управління матеріальними запасами на сучасному підприємстві	29
РОЗДІЛ 2. Аналіз ефективності використання оборотного капіталу підприємства ОК «Граніт».....	41
2.1. Характеристика підприємства ОК «Граніт».....	41
2.2. Техніко-економічний аналіз сучасного стану діяльності підприємства ОК «Граніт».....	48
2.3. Аналіз, структура оборотного капіталу підприємства та ефективність його використання.....	65
РОЗДІЛ 3. Шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу ОК «Граніт»	81
3.1. Характеристика виявлених резервів використання оборотного капіталу.....	81
3.2. Заходи, щодо удосконалення системи управління оборотним капіталом ОК «Граніт»	89
ВИСНОВКИ.....	98
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	100

ВСТУП

Серед ключових пріоритетів економічного розвитку України важливе значення мають: формування приватного сектора економіки, нового класу власників, підтримка розвитку і зміцнення вітчизняного підприємництва. Розвиток підприємництва є однією з неодмінних і необхідних умов становлення ринкових відносин, а економічно ефективні підприємства з налагодженою системою планування діяльності багато в чому впливають на добробут населення і визначають місце держави в світовій господарській системі.

Основною метою будь-якої підприємницької діяльності є прибуток як джерело фінансових ресурсів для розвитку підприємництва, що задовольняє потреби власників підприємства і держави в цілому.

Прибуток (збиток) від виготовлення продукції, виконання робіт, послуг визначається як різниця між виручкою від реалізації продукції (робіт, послуг) у діючих цінах і витрат на її виробництво та реалізацію.

Конкретне підприємство мало впливає на становище ринку, і, отже, на очікуваний розмір виручки. В основі вартості витрат виробництва лежать об'єктивні фактори: потреби в сировині та матеріалах, механізмах, робочій силі, рівень цін, що утворився на ресурси, також впливає раціональне і ефективне їх використання.

Отже, боротьба підприємства за зниження вартості виробництва, ефективного використання капіталу є важливим кроком підвищення економічної віддачі від підприємства, зростання його конкурентоспроможності.

Метою дипломної роботи є здійснення економіко-теоретичного аналізу сутності управління оборотним капіталом підприємства, виявлення внутрішніх резервів підвищення ефективності цього процесу та розробка пропозицій щодо оптимізації формування оборотних активів підприємства та поліпшення їх використання, удосконалення системи управління матеріальними запасами для забезпечення ефективності функціонування підприємства ОК «Граніт».

Одеське підприємство ОК «Граніт», яке займається виробничою та будівельною діяльністю. Успішна виробнича та збутова діяльність - основна мета підприємства.

Але ніяке виробництво не в силах виробляти свою продукцію без закупівлі якісної сировини та матеріалів. Саме тому представляє інтерес проаналізувати діяльність даного підприємства у питаннях закупівлі, системи управління матеріальними запасами, яке в цілому відноситься до оборотного капіталу компанії.

Відповідно до даної мети в проекті поставлено такі основні завдання:

- провести аналіз результатів діяльності та рівня розвитку ОК «Граніт»;
- дати оцінку ефективності використання оборотного капіталу ОК «Граніт», що включає в себе організацію забезпечення сировиною та матеріалами та їх зберігання;
- оцінити роботу підприємства по використанню можливостей поліпшення системи управління матеріальними ресурсами;
- обґрунтувати пропозиції і рекомендації щодо удосконалення системи управління матеріальними запасами на підприємстві.

Для вирішення поставлених завдань в консультативному проекті використовувалися наукові дослідження теоретиків і практиків економічної науки, сучасних вітчизняних та зарубіжних учених-економістів. У роботі було використано такі методи дослідження: узагальнення, порівняння, аналізу і синтезу; статистичні методи, графічні.

Значимість дослідження для підприємства полягає в тому, що була проведена об'єктивна оцінка стану виробничо-господарської діяльності, аналіз ефективності використання оборотних коштів та організації забезпечення, зберігання сировини та матеріалів, в результаті були зроблені пропозиції по вдосконаленню управління ресурсами як грошовими так і матеріальними, використання яких дасть позитивні результати в роботі не тільки служби постачання та служби складської логістики, а й усієї виробничої діяльності підприємства.

ВИСНОВКИ

Конкретне підприємство мало впливає на становище ринку, і, отже, на очікуваний розмір виручки. В основі вартості витрат виробництва лежать об'єктивні фактори: потреби в сировині та матеріалах, механізмах, робочій силі, рівень цін, що утворився на ресурси, також впливає раціональне і ефективне їх використання.

Отже, боротьба підприємства за зниження вартості виробництва, ефективного використання капіталу є важливим кроком підвищення економічної віддачі від підприємства, зростання його конкурентоспроможності.

Основними напрямками поліпшення ефективності управління оборотним капіталом у даному випадку могли б стати:

I. Управління дебіторською заборгованістю підприємства (запобігання можливості виникнення «простроченої дебіторської заборгованості») шляхом :

- аналізу дебіторської заборгованості підприємства за термінами її формування з метою виявлення «простроченої дебіторської заборгованості», якщо така буде мати місце;
- аналізу «простроченої дебіторської заборгованості» в розрізі кожного окремого боржника, що забезпечить підприємство інформацією стосовно клієнтів, які сформували таку заборгованість і з якими недоцільно мати в майбутньому ділові стосунки;
- використання сучасних форм рефінансування дебіторської заборгованості, а саме: операцій факторингу, форфейтингу, лізингу, обліку векселів тощо.

II. Управління виробничими запасами підприємства в напрямку запобігання накопиченню понаднормативних запасів та оптимізації затрат по їх використанню та зберіганню шляхом:

- оцінки раціональності структури запасів з метою виявлення тих з них, обсяг яких більший, ніж необхідно для потреб виробництва і запасів, придбання яких необхідно прискорити (бо недостатній обсяг виробничих запасів веде до дефіциту окремих їх видів, збоїв у виробничому процесі, недовантаженню виробничих

потужностей, зменшенню обсягів виробництва, реалізації, до недоотримання прибутків і, навіть, наявності збитків);

- визначення найбільш прийнятних термінів та обсягів закупівлі товарно-матеріальних цінностей;
- розрахунку показників обертання основних груп виробничих запасів для встановлення відповідності наявності запасів поточним потребам підприємства та ефективності їх використання;
- мінімізації поточних затрат по обслуговуванню запасів шляхом розрахунку оптимального розміру партії поставки;
- забезпечення своєчасного залучення до господарського обороту надлишкових запасів товарно-матеріальних цінностей.

Основні шляхи підвищення ефективності використання оборотних активів дають певні зміни в основних показниках, а саме:

- прискорення оборотності оборотних активів (покращення ліквідності);
- коефіцієнта ефективності використання (рентабельності) оборотних активів;
- мінімізація витрат оборотних активів у процесі їх використання;
- оптимізація запасів ресурсів і незавершеного виробництва;
- скорочення тривалості виробничого циклу;
- поліпшення організації матеріально-технічного забезпечення;
- прискорення реалізації товарної продукції та збільшення прибутку.

Впровадження вказаних пропозицій у роботу підприємства дасть змогу останньому підвищити ефективність управління своїми оборотними коштами, а відповідно поліпшити свою ліквідність, платоспроможність та загальний фінансовий стан.

В процесі написання дипломної роботи були запропоновані наступні шляхи підвищення ефективності використання оборотного капіталу ОК «Граніт»: управління дебіторською заборгованістю підприємства та управління матеріальними запасами. Дані заходи суттєво підвищать рентабельність оборотного капіталу підприємства та принесуть додатковий економічний ефект у розмірі 588,8 тис.грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Андрійчук В. Власний та позичковий капітал підприємств і критерії їх раціонального співвідношення / Андрійчук В., Галузинський С. // Економіка України. – 2011. – № 6. – С. 26-32.
2. Алексеєнко Л. М. Фінансовий капітал в економічній системі держави / Алексеєнко Л. М. // Фінанси України. – 2009. – № 9. – С. 8-14.
3. Афанасьєв А. Управління структурою капіталу / А. Афанасьєв, С. Кравченко // Економіка. Фінанси. Право. – 2012. – № 1. – С. 25-27.
4. Бланк И. А. Управление использованием капитала. / Бланк И. А. – К. : Эльга, 2000. – 650 с.
5. Бланк И. А. Управление формированием капитала. / Бланк И. А. – К. : Эльга, 2004. – 508 с.
6. Бланк И. А. Финансовый менеджмент. / Бланк И. А. – К. : НИКА-Центр Эльга, 2000. – 268 с.
7. Бандурка А.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я., / Фінансова діяльність підприємства. Підручник –К.: Либідь, 1998
8. Барабан О.А., Васильченко М.М. Управління витратами на підприємстві ООО «Діф» // Прометей. - 2011. - №2(35). – 250 с.
9. Бауэрсокс Д.Дж., Клосс Дейвид Дж. Логистика: интегрированная цепь поставок, 2-изд./Пер. с англ. – М.: ЗАО “Олимп-Бизнес”, 2005. – 640 с.
10. Бланк И. А. Основы финансового менеджмента. – К., 2000
11. Бланк И.А./Управление использованием капитала. – К : Ника-Центр, Эльга, 2000
12. Вольвач В.І. Досвід впровадження логістичної системи «Just – in –time» // Вісник Хмельницького Національного Університету. – 2009. - №4(Т.2). – С.252-253.
13. Єгунов Ю. А. Розвиток підходів до формування виробничої програми підприємства // Ю. А. Єгунов // Інноваційна економіка. – 2016. – № 3-4 [62]. – С. 50-57.

14. Єгупов Ю. А. Системний підхід до планування ресурсного забезпечення виробничої програми підприємства // Ю. А. Єгупов // Актуальні проблеми економіки. – 2013. – № 10. – С. 126-137.
15. Єгупов Ю. А. Способи реалізації багатоцільового підходу до інтерактивної оптимізації виробничої програми промислового підприємства // Ю. А. Єгупов // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 45 / Одеса: ОНЕУ, 2012. – 396 С. 88-95.
16. Єгупов Ю. А. Структурована процедура оптимізації виробничої програми м'ясопереробного підприємства // Ю. А. Єгупов // Вісник соціально-економічних досліджень. Вип. 39 / Одеса: ОДЕУ, 2010. – С. 58-63.
17. Закон України “Про систему оподаткування” від 18 лютого 1997р. Останні зміни від 22 лютого 2006 року N 3456-IV.
18. Зевако А. М. Логістика матеріальних запасів і фінансових активів / А. М. Зевако. — Спб. : Пітер, 2004. — 352 с.
19. Иващенко (Лола) Ю. Ю. Материальные ресурсы в контексте логистической системы управления предприятием / Ю. Ю. Иващенко // Економіка: проблеми теорій та практики: зб. наук. пр. Вип. 205: в 4 т. Том IV. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2005. – С. 925–931.
20. Ильченко А.В. Методы управления затратами производства металлопродукции: Монография / НАН Украины. Ин-т экономики пром-сти. - Донецк, 2005. – 61 с.
21. Козаченко Г.В., Погорелов Ю.С. Удосконалення класифікації витрат підприємства // Вісник економічної науки України. – 2008. - №2. – 81 с.
22. Ковалёва А. М. Фынансы фирмы. / Ковалёва А. М., Лапуста М. Г., Скамай Л. Г. – М.: Инфра, 2000. – 300 с.
23. Коробов М. Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств : навч. посіб. / Коробов М. Я. – К. : Знання, 2002. – 295 с.
24. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і управління / Крамаренко Г. О. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 123 с.

- 25.Кравчук Г. В. Внутрішні механізми фінансової стабілізації / Кравчук Г. В. // Фінанси України. – 2012. – № 8. – С. 128-130.
- 26.Лайсонс К. Управління закупівельною діяльністю та ланцюгом поставок / К. Лайсонс, М. Джілінгем. — М. : Инфра, 2005. — 798 с.
- 27.Коновалов І. А. Формування фінансових ресурсів сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. – 2011. – № 11. – С. 111-116.
- 28.Лукіна Ю. В. Формування та реалізація стратегії управління фінансами підприємства / Лукіна Ю. В. // Фінанси України. – 2012. – № 3. – С. 102-108.
- 29.Лазепка В. І. Резервні фонди підприємств як джерело інвестицій / Лазепка В. І. // Фінанси України. – 2010. – № 6. – С. 45-53.
- 30.Літвінов О.С. Проблеми класифікації видів ефективності та її показників / О.С. Літвінов, К.С. Ненюк // Науковий вісник Одеського національного економічного університету. – Науки: економіка, політологія, історія. – 2015. – № 7 (227). – с. 45-54.
- 31.Матюшенко І. Ю. Основи фінансового менеджменту : навч. посіб. / Матюшенко І. Ю. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 220 с.
- 32.Петровська І. О. Фінанси : навч. посіб. / Петровська І. О., Клиновий Д. В. – К. : ЦУЛ, 2002. – 300 с.
- 33.Поддєрьогін А. М. Фінанси підприємств / Поддєрьогін А. М. – К. : КНЕУ, 2006. – 460 с.
- 34.Романенко О. Р. Фінанси : підручник / Романенко О. Р. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 312 с.
- 35.Слав'юк Р. А. Фінанси підприємств / Слав'юк Р. А. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 460 с.
- 36.Слав'юк Р. А. Структурування власного капіталу підприємств України / Роман Слав'юк // Фінанси підприємств. – 2011. – № 8. – С. 123-131.
- 37.Стерлигова А. М. Управление запасами в цепях поставок / А. М. Стерлигова. — М. : Инфа, 2008. — 430 с.

38. Цал-Цалко Ю. С. Фінансова звітність підприємства та її аналіз : навч. посіб. [2-ге вид., перероб. і доп.] / Цал-Цалко Ю. С. – К. : ЦУЛ, 2002. – 360 с.
39. Щєбликіна І. О. Власний капітал підприємства / І. О. Щєбликіна // Вісник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). – 2011. – № 2 (14). – С. 388-395.
40. Яремко І. Й. Управління капіталом підприємства: економічний і фінансовий інструментарій : монографія / І. Й. Яремко. – Львів : Каменяр, 2006. – 176 с.
41. Янковий О.Г. Латентні ознаки в економіці [Монографія]. – Одеса, Атлант, 2015. -168 с.